

Judith von Halle

Reïncarnatie en karma

Een introductie

De zin van het bestaan

Van voorgeboortelijk levensplan
tot individuele levenstaak

Halle, Judith von

Reïncarnatie en karma ; Een introductie. De zin van het bestaan. Van
voorgeboortelijk levensplan tot individuele levenstaak / Judith von Halle –
Amsterdam: Cichorei

ISBN 978 90 831586 3 1

Vertaling: Kitty Steinbuch

De vertaling is gebaseerd op de eerste druk van de Duitse uitgave, verschenen
in 2021

Layout en zetwerk: Jaap Verheij

Omslagafbeelding: Jheronimus Bosch, *Paradijs en hel*, ca. 1500. Detail van
het linkerpaneel (*Opstijging van de zaligen naar het hemels paradijs*), Palazzo
Ducale te Venetië.

Oorspronkelijke titel: *Reinkarnation und Karma*

© 2021 Verlag für Anthroposophie, Dornach

Nederlandse rechten: Uitgeverij Cichorei, Adrichemstraat 24, 1013 DS
Amsterdam

www.uitgeverijcichorei.nl

Deze uitgave kwam tot stand met financiële ondersteuning van het
Boekenfonds Judith von Halle, onder fonds 2228 bij de Iona Stichting te
Amsterdam.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint,
microfilm or any other means, without written permission from the publisher*

Inhoud

Voorwoord van de uitgever	7
Reïncarnatie en karma	
<i>Openbare voordracht op 11 november 2015 in Bazel</i>	11
Aanvulling	
<i>Uit de voordracht voor de ledengroep op 7 december 2016 in Bazel</i>	63
Aantekeningen	71
Publicaties van Judith von Halle	76
Over de auteur	80

Voorwoord van de uitgever

Het is de centrale vraag van het bestaan: de vraag naar de zin van het leven. Dat speelt niet alleen in de individuele levensloop, het bepaalt ook het leven in het sociale organisme. Daarop wijst de auteur nadrukkelijk in deze eenvoudig te volgen gedachtegang tijdens een openbare voordracht.

Ook de dringende vraag bij jongeren naar het lot, de vraag van de beroepskeuze, hangt met deze centrale vraag samen. En later op een bijzondere manier ook de vraag die dan in het beroepsleven nog al eens dramatisch opduikt, de vraag naar de zin van het werk; een burn-out is een symptoom dat de ernst van die vraag aangeeft.

Was het goed om te kiezen voor een veelbelovende carrière, een 'verdienstelijke' baan en geen acht te slaan op de (wellicht zachte) stem van een roeping?

Waar komt eigenlijk een 'roeping' vandaan? Waar komen 'aangeboren' begaafdheden en vermogens vandaan: het gevolg van een genenloterij, zoals dat in de wetenschap wordt gezien, of van een voorgeboortelijk levensplan? Heeft ieder mens een individuele levenstaak, of hij het zich bewust wordt of niet?

De talloze berichten van mensen met een bijna-doodervaring over een levensterugblik en een licht- of Christusverschijning zijn als antwoorden te zien op zulke vragen. Bijna-doodervaringen hebben altijd één consequentie: niets is daarna meer zoals het daarvoor was.

In het aanschijn van de definitieve dood heeft de stervende ‘normaal gesproken’ geen tweede kans. Ook wanneer hij inziet wat er fout is gegaan en wat hij nu anders, beter zou willen doen – de dood heeft schijnbaar geen mededogen. In zo’n situatie zoekt men dan een troostend antwoord bij de religies: dat luidt meestal: ‘eeuwig leven’ in de hemel of in de hel.

Maar waarvoor zou ik me inspannen wanneer ik datgene waarmee ik ben begonnen, gelukt of mislukt, niet kan voortzetten? Betekent het idee van een eeuwig leven *zonder de ontwikkelingsgedachte* niet het zinloze van een leven als eenmalige episode – met als resultaat een egoïstische, cynische levenshouding?

Het verlossende antwoord is te vinden in de ontwikkelingsgedachte, in het besef van reïncarnatie als voorwaarde om het eigen karma te begrijpen.

Er ontstaat een bewustzijn voor de onsterfelijkheid van de zielenkern: vóór de geboorte en ná de dood. Na het sterven begint meteen de verwerking van het leven dat voorbij is (terugblik, berouw, voornemens), en vóór de geboorte vindt de voorbereiding plaats van het individuele levensplan met hulp van degene die Rudolf Steiner de ‘Heer van het karma’ heeft genoemd. Het begrip ‘vrijheid’ wordt, in het licht van het christelijke karma-begrip, aanzienlijk belangrijker.

‘Er zijn middelen en wegen om tegenwoordig te komen tot een bewust besef van de zin van je leven, zonder de dood af te wachten, zonder te moeten hopen op een bijna-dood-ervaring. Er zijn middelen en wegen om tijdens het aardele-

ven tot een hogere kennis te komen – het is zelfs onze missie om dit te doen. Dat is de reden dat God mens is geworden.’

Pinksteren 2021

Joseph Morel

Reïncarnatie en karma

Openbare voordracht op 11 november 2015 in Bazel

Tot nu toe was ik gewend om te spreken voor mensen die al jaren bekend zijn met de antroposofie, dus voor mensen die zelfs veel meer hebben dan basiskennis van de antroposofische mensvisie. Vanavond is het anders. Dit is een *openbare* voordracht, die zich in feite vooral richt tot mensen die geïnteresseerd zijn in dit thema, maar geen diepere antroposofische voorkennis hebben. Daarom wil ik deze avond in die zin vormgeven en vraag ik begrip aan al diegenen die wellicht al vertrouwd zijn met veel van wat ter sprake zal komen, en daardoor misschien weinig nieuws zullen horen.

Bijzondere voorkennis voor inzicht in het thema reïncarnatie en karma is volgens mij ook helemaal niet nodig. U zult zeker in de loop van de avond de indruk krijgen dat eigenlijk iedereen met dit thema bezig kan zijn op de manier waarop we dit vanavond zullen doen. En dat iedereen die als enige voorwaarde zijn onbevangenheid meebrengt, zelfs heel makkelijk kan komen tot meer dan een ‘geloven’ aan reïncarnatie. Waarneming van en inzicht in jezelf kunnen leiden tot een besef dat er zoiets bestaat als een geestelijke wereld, dat het reëel is om te denken aan het begrip wedergeboorte en dat de mens – binnen een

cyclus van wedergeboorten – een karma, een individueel lot doormaakt.

Tot deze overtuiging kun je in feite zelf komen, zonder dat je andere kennis, andere inzichten als geloofsinhouden moet aannemen. Je hebt daarvoor helemaal niet eens veel nodig. Ik weet zeker dat ieder van jullie de basiskennis over dit thema allang heeft verworven, ook zonder antroposofie. Misschien ben je je er alleen nog niet van bewust. Wanneer we de verschillende gebeurtenissen die we iedere dag van ons leven meemaken wat nauwkeuriger leren waarnemen en ons ertoe zetten om er in een rustig moment bewust over na te denken, dan hebben we al heel wat antroposofisch werk verricht.

Zo heeft ieder van ons zich weleens de vraag gesteld naar de zin van het leven – de vermoedelijk grootste, belangrijkste vraag trouwens. Ik denk dat deze vraag heel terecht is; ze moet niet pas opkomen vanuit een situatie van wanhoop.

Helaas legt de manier waarop wij tegenwoordig leven vaak beslag op de opmerkzaamheid van de mens voor deze kernvraag van het bestaan, zodat ze wellicht te weinig overdacht wordt om in de mens een bevredigend antwoord te vinden. Of de vraag komt pas op wanneer een mens onderuit gaat door de huidige manier van leven die gericht is op de uiterlijkheden van de wereld, wanneer het noodlot toeslaat of een levenscrisis ontstaat. Er is in onze maatschappij zeker ook een houding die voortvloeit uit een werkelijk diep materialistische overtuiging en die leidt tot een (schijnbare)

superioriteit of minachting jegens mensen die zich afvragen of het menselijk bestaan zich wellicht toch uitstrekt buiten de grenzen van het zintuiglijk zichtbare. Iemand die daarover is gaan nadenken wordt dan labiel genoemd of dergelijke vragen worden afgedaan als een tijdelijk gevolg van een midlifecrisis. In zeldzame gevallen klopt dit. En zelfs wanneer een psychische crisis de aanleiding zou zijn voor de vraag naar de zin van het leven, zou je zelfs dankbaar moeten zijn voor deze crisis. Want met zo'n vraag komen we bij de basisvoorwaarden voor ons handelen. We moeten ons dan onvermijdelijk de vraag stellen waarom we dit of dat in het leven doen. Want ons doen en laten hangt toch bij uitstek samen met de vraag naar de zin van ons bestaan.

Zoals gezegd is het een grote vraag, die in eerste instantie zeker niet uitputtend kan worden beantwoord. Maar we kunnen ons wellicht eerst op een eenvoudiger niveau begeven door te zeggen: kan ik de vraag naar de zin van het menselijk bestaan niet ook op mij persoonlijk betrekken? Ik zou de vraag ietsje anders kunnen formuleren: wat is de zin van *mijn* leven? Vanwaar heeft mijn leven als zodanig een zin, en hoe kan ik mijn leven zin geven? Of: wanneer ervaar ik mijn leven eigenlijk als zinvol?

Een van de eerste grote lotsgebeurtenissen in het leven van een mens, een lotsbepalende beslissing in de jeugdijaren, die iemand ertoe brengt om deze vraag aan de orde te stellen, is meestal de beroepskeuze. Uiterlijk op dit punt in de biografie wordt de vraag voor het eerst gesteld: waarmee

zou ik het leven dat voor mij ligt eigenlijk graag invullen zodat het voor mij zinvol is?

Dat is een moment in het leven waarin de mens probeert zich ergens op te oriënteren dat hem uitzicht kan geven op een zinvolle invulling van zijn verdere leven. Hij kijkt naar zijn interesses, zijn specifieke, individuele vermogens of talenten. Meestal kristalliseert zich op dit punt spoedig uit welke kant je uit wil om dit leven als zinvol te beleven.

Er zijn nu misschien enkelen onder u die al eens gehoord hebben van mensen – of dat het hetzelfde betreft – die zouden zeggen: ik heb eigenlijk helemaal geen talenten of bijzondere vermogens. Ik weet ook niet waar het met mij naar toe moet. Ik weet niet wat ik zal doen. Ik voel helemaal geen levensdoel, geen roeping voor een bepaald beroep. Maar dat is volgens mij een fatale illusie. Godzijdank is het een illusie! Want de mens heeft uiteraard altijd een bestemming, heeft altijd een taak te vervullen als lid in de maatschappelijke samenhang.

Ons tegenwoordige mensbeeld, onze opvatting over sociale status is er in aanzienlijke mate schuldig aan wanneer een mens zo denkt, want in onze cultuur wordt in het algemeen bijvoorbeeld een bedrijfsmanager of een arts als hogerstaand, ‘waardevoller’ gezien dan een bakker of een bouwvakker. Maar wanneer je dat vanuit een ander gezichtspunt bekijkt, wanneer je het grote geheel van de maatschappelijke context erin betreft, dan blijkt al gauw dat dit idee een grote misvatting is.

Stel je voor – het is een voorbeeld dat er met de haren is bijgesleept – dat er geen bakker zou zijn, dan zou de dokter zijn middagboterham niet kunnen eten, dan had hij 's morgens niet ontbeten en zou misschien te zwak zijn om zijn patiënten naar tevredenheid te behandelen. Of hij zou helemaal niet bij zijn praktijk kunnen komen omdat niemand de straat zou hebben aangelegd die ernaartoe leidt. Aan de hand van zo'n eigenlijk banaal voorbeeld kan elk kind al begrijpen dat ieder mens binnen een sociale context een onmisbare taak vervult. Niets aan het werk van de bouwvakker is minder bewonderenswaardig dan aan dat van de arts. Het gaat immers niet alleen om het kunnen uitvoeren van bepaalde fijnmotorische bewegingen, zoals bij kijkoperaties. Het gaat ook om een talent of het vermogen om een aanzienlijke hoeveelheid vermoeiend fysiek werk te doen of monotoon lijkende activiteiten zoals uren- of dagenlang straatstenen leggen, om het nodige uithoudingsvermogen daarvoor op te brengen zonder weg te gaan voordat de straat echt klaar is.

Het is als in een orkest: wanneer alle musici de eerste viool zouden willen spelen, zouden we nooit een pianoconcert kunnen horen.

Als dus iemand eraan twijfelt of hij talenten of vermogens heeft, dan ligt het er niet aan dat hij ze niet heeft – want hij heeft ze – maar het is eerder zo dat hij het moeilijk vindt of dat het hem moeilijk wordt gemaakt om ze als zodanig te herkennen en te gebruiken.

We kunnen dit orkest, waarbinnen ieder mens in zijn individuele zijn binnen de mensengemeenschap nodig is, een 'sociaal organisme' noemen. Misschien hebt u dit begrip al wel eens gehoord. Het woord 'organisme' is heel treffend, omdat je in plaats van het orkest ook aan een fysiek lichaam kunt denken, aan een lichaam met zijn schier oneindig veel eigenschappen en functies. Kijken we naar het fysieke lichaam dan zien we dat ieder afzonderlijk orgaan een bepaalde onmisbare taak heeft die door geen enkel ander orgaan kan worden overgenomen. Wanneer het hart bijvoorbeeld uitvalt, kunnen de longen de functie daarvan niet overnemen. Doet de lever het niet, dan is het niet voldoende dat de nieren wel werken.

Omdat nu ieder mens onmisbaar en onvervangbaar is in onze menselijke samenleving, lijkt mij het begrip 'sociaal organisme' heel passend. Niet alle mensen kunnen dit feit als feit ervaren wat, zoals gezegd, meestal daaraan ligt dat zij de zin van hun leven, hun specifieke taak, ofwel niet kunnen vinden, of ook niet te pakken kunnen krijgen. Dat is uiteraard rampzalig omdat het niet alleen het individu zwaar belast, maar ook het hele sociale organisme dat uiteindelijk ziek moet worden, net zoals het fysieke organisme wanneer een orgaan taken moet overnemen waarvoor het niet gemaakt is of wanneer het zelfs helemaal uitvalt. Het hele mensheidsorganisme wordt ziek wanneer er zulke wanverhoudingen heersen.

Het is dus niet alleen met betrekking tot het persoonlijke absoluut noodzakelijk dat de mens zijn levensdoel vindt,